

Kennisvragen Lezen – 2F

1. Wat is het onderwerp van een tekst?

- Waar de tekst over gaat in een paar woorden.
Voorbeeld: *hondenverzorging*
- Te vinden : in de titel, inleiding en afbeeldingen.
- Opschrijven: in een of enkele woorden

2. Wat is een deelonderwerp van een tekst?

- Dat is het onderwerp van een alinea.
- Elke alinea heeft een deelonderwerp.
- Voorbeeld:
Onderwerp is: *hondenverzorging*
Deelonderwerpen zijn: *voeding, huisvesting, beweging, vacht/gebit/ nagelverzorging*

3. Wat is de hoofdgedachte van een tekst?

- Een samenvatting van de tekst in één zin.
- De belangrijkste boodschap van de schrijver van de tekst.

4. Wat is de opbouw van een tekst (basis)?

- *inleiding* (1-2 alinea's),
- *kern* (meerdere alinea's)
- *slot* (1-2 alinea's)

5. Wat zijn informatieve teksten?

- Het tekstdoel is informeren.
- Er wordt informatie gegeven.
- Je herkent ze aan de bron. Bijvoorbeeld een krant of een betrouwbare website.
- Voorbeelden:
 - o *nieuwsbericht*
 - o *voorlichtingsfolder*
 - o *interviewverslag*
 - o *beschouwing* (schrijver wil je aan het denken zetten, benoemt verschillende kanten)
 - o *studieteksten*

6. Wat zijn instructieve teksten?

- Het tekstdoel is instrueren.
- Hoe je iets moet doen in welke volgorde.
- Voorbeelden:
 - o *recept*
 - o *handleiding*
 - o *bijsluiter medicijn*

7. Wat is tekst met infographics?

- Infographics: informatieve illustraties met een combinatie van tekst en beeld
- Doel infographics: tekst verduidelijken
- korte teksten in de infographic zijn even belangrijk als de tekeningen
- kijk naar pijlen, kleurgebruik en cijfers

8. Wat zijn tekstsoorten en tekstdoelen?

Tekstdoel	De schrijver wil:	Tekstsoort
informereren	- de lezer informatie geven over een bepaald onderwerp.- de lezer instructies geven: hoe iets werkt, hoe hij iets moet doen.	- nieuwsbericht- reportage- achtergrondartikel- brochure- voorlichtingsfolder
instrueren	- de lezer vertellen hoe die iets moet doen	- recept- handleiding- gebruiksaanwijzing
overtuigen of betogen	- zijn/haar of mening geven en/of die van andere personen en daardoor proberen de lezer zijn/haar mening te laten overnemen.	- ingezonden brief- forumbijdrage internet- recensie (film, boek, muziek, concert)- column
overhalen of activeren	- de lezer in actie laten komen.	- reclame- advertorial- uitnodiging

9. Wat zijn signaalwoorden en tekstverbanden?

Een signaalwoord geeft de structuur of het verband aan in een tekst: in zinnen, tussen zinnen en tussen alinea's. Het helpt om de tekst beter te begrijpen.

Voorbeelden:

- *Mark wil wel meebetalen aan het cadeau, maar hij heeft nu geen geld bij zich.*
signaalwoord = *maar* tekstverband = tegenstelling
- *Ymke heeft haar boeken, schriften en brood meegenomen naar school.*
signaalwoord = *en* tekstverband = opsomming

10. Welk signaalwoorden en tekstverbanden horen bij elkaar?

tekstverband	signaalwoord
opsomming	<i>ten eerste, ook, bovendien, zowel ... als, ten slotte, en, daarnaast</i>
tijdsvolgorde	<i>eerst, terwijl, nadat, voordat, daarna, vervolgens, ten slotte</i>
tegenstelling	<i>maar, echter, evenwel, daarentegen, toch</i>
uitleg	<i>dat wil zeggen, met andere woorden, uitleg met voorbeelden, bijvoorbeeld, zoals, zo, dat is te zien aan</i>
doel-middel	<i>waarmee, daarmee, met behulp van, met, om te</i>
reden	<i>want, omdat, daarom, immers, namelijk, vanwege</i>
conclusie	<i>dus, dan ook, concluderend, hieruit volgt</i>
oorzaak/gevolg	<i>daardoor, doordat, waardoor, zodat, met als gevolg</i>
samenvatting	<i>al met al, kortom, om kort te gaan, samenvattend</i>

11. Wat is de functie van de inleiding?

- aandacht trekken
- het onderwerp noemen
- de aanleiding noemen, aangeven waarom de tekst is geschreven
- een vraag stellen, die later in de tekst wordt beantwoord
- de mening geven, die later in de tekst beargumenteerd wordt
- een samenvatting van de inhoud geven

Het doel is dat uiteindelijk de hele tekst wordt gelezen.

12. Wat is de functie van een slot?

- een conclusie of een samenvatting van de inhoud geven
- een advies of een waarschuwing geven

13. Waarom worden tussenkopjes gebruikt?

- om de leesbaarheid van de tekst te verhogen.
- het kan het deelonderwerp noemen van een of meer
- alinea's.
- het kan ook belangrijke informatie noemen over een
- deelonderwerp.

14. Wat is het verschil in hoofd- en bijzaken in een tekst?

- Hoofdzaken:
 - o de belangrijkste informatie
 - o in een alinea: staat vaak vooraan of onderaan = kernzin
 - o in een tekst: staat vaak aan het begin of aan het eind
- Bijzaken:
 - o minder belangrijke informatie
 - o een toelichting bij de kernzin

15. Wat zijn feiten?

Een feit is wat echt zo is.

Je kunt het controleren: is het waar of onwaar.

Feitenuitspraken zijn objectief: je kunt ze controleren.

Voorbeeld:

- *Er staan nu 30% minder koeien in de wei dan vorig jaar.*
- *In 1985 liepen er zomers 2.3 miljoen koeien in de wei.*

16. Wat zijn meningen?

Een mening is wat iemand ergens van vindt.

Meningen zijn subjectief: je kunt het er mee eens of oneens zijn.

Voorbeeld:

- *Het is een mooi gezicht, de grazende koeien in de wei.*
- *Veel meer boeren zouden hun koeien naar buiten moeten doen*

17. Wat is een argument?

Het is de reden bij standpunt.

Het doel van een argument is om de ander te overtuigen.

Voorbeeld:

We moeten allemaal in elektrische auto's gaan rijden (standpunt), omdat er dan minder uitstoot is van stoffen die slecht zijn voor het klimaat (argument).

18. Wat is een tegenargument?

Het is de reden tegen het argument van een andere persoon.

Het doel van een tegenargument is om de ander duidelijk te maken dat je het niet met hem/haar eens bent.

Voorbeeld:

We moeten niet in elektrische auto's rijden (standpunt), omdat productie van de accu's slecht zijn voor het milieu (argument).

19. Wat is een objectief argument?

Een reden die je kunt controleren.

Voorbeeld: *Ik vind dat er geen leerlingen meer bij kunnen in ons groepje (standpunt), want de docent zei: 'Maximaal vier leerlingen per groepje.'* (objectief argument).

20. Wat is een subjectief argument?

Een reden die een mening, gevoel of vermoeden aangeeft.

Voorbeeld: *Ik ben van mening dat we nu een plan moeten bedenken* (standpunt), *want anders gaat het denk ik niet lukken om een oplossing te vinden* (objectief argument).

21. Wat zijn verwijswwoorden?

Verwijswoorden wijzen vooruit of terug naar woorden, woordgroepen of zinnen.

Voorbeelden:

- Thijs heeft zich verslapen. Hij moet een telaarbriefje halen.
Hij verwijst naar *Thijs*: terugwijzen
- Ze loopt in het donker en ziet niks. Emma valt opeens op de grond.
Ze verwijst naar *Emma*: vooruitwijzen
- Het is erg vervelend dat we niet naar zijn feestje kunnen.
Het verwijst naar *dat we niet naar zijn feestje kunnen*

22. Wat is citeren?

Het letterlijk overnemen van woorden of een zin uit een tekst. Je zet het citaat tussen aanhalingstekens. Voorbeeld:

'De komende maanden zullen veel bewoners van 's-Hertogenbosch last ondervinden van de vele wegwerkzaamheden in de stad'. Bron: Brabants Dagblad

23. Wat kan de bedoeling zijn van een illustratie (afbeelding) bij een tekst?

- versieren
- aandacht trekken
- makkelijker maken om tekst te begrijpen
- nodig om tekst te begrijpen

24. Wat is de bron van een tekst?

Dat is het document of de website waar de tekst vandaan komt.

Voorbeeld: *bron: de Volkskrant* (= bekende Nederlandse, landelijke krant)

25. Waar vind je de bron van een tekst?

Dat is een schuingedrukte regel, onderaan de tekst.

Voorbeeld: *bron: de Volkskrant*

26. Hoe weet je wat het lezerspubliek is van een tekst?

Kijk naar de bron. Dat is een schuingedrukte regel, onderaan de tekst.

Voorbeeld: *bron: de Volkskrant*

Het lezerspubliek is hier: alle lezers van *de Volkskrant*.

27. Wat zijn de manieren van lezen?

- Verkennend lezen (titel, deeltitels, eerste alinea en slot, doel: eerste indruk)
- Nauwkeurig lezen (helemaal lezen, doel: goed begrijpen)
- Zoekend lezen (snel zoeken naar woorden of zinnen, doel: antwoord op je vraag krijgen)
- Studerend lezen (goed lezen, doel: informatie onthouden)

28. Wat is de opbouw van een goed geschreven tekst?

- Driedeling : inleiding (1-2 alinea's), kern (meerdere alinea's), slot (1-2 alinea's)
- Tweedeling : inleiding (1-2 alinea's), kern (meerdere)

29. Wat is de opbouw van een alinea?

- Een langere tekst bestaat uit alinea's.
- In elke alinea staat een kernzin. Daarin staat de belangrijkste informatie.
- De rest van de alinea is de uitleg of uitwerking van de kernzin.

30. Waar vind ik de kernzin in een alinea?

- Meestal is dat de eerste zin, soms de tweede en soms de laatste.
- Ik let op: waar staat de kernzin en waar staat de toelichting?

31. Hoe zoek je informatie op het internet?

- Gebruik meer dan één zoekwoord
- Zet de belangrijkste zoekwoorden voorop.
- Zet de zoekwoorden tussen dubbele aanhalingstekens als ze precies zo in de internetbron moeten staan.
- Let op in welke taal de gezochte internetpagina moet staan.
- Lees de eerste regels en kijk ook snel over de pagina heen. Is deze website bruikbaar?

32. Hoe beoordeel ik de betrouwbaarheid van informatie op websites?

- Klik niet alleen de bovenste aan
- Kijk naar de bron. Is die betrouwbaar? Is die expert op dat kennisgebied?
- Is het een officiële website van een bedrijf of instelling?

33. Wat is een uiteenzetting?

Een tekst waarin uitleg wordt gegeven over een onderwerp, bijvoorbeeld over een onderzoek dat is gedaan, of over oorzaken en gevolgen van een probleem.

34. Wat is objectieve informatie?

Dat is informatie waarin de mening van de schrijver geen rol speelt. De informatie is neutraal, het zijn feiten. Voorbeeld: een nieuwsbericht van Nu.nl of het Brabants Dagblad.

35. Wat is een tekstdoel?

Het doel dat de schrijver heeft met een tekst.

36. Noem vier tekstsoorten.

- informatieve tekst
- overtuigende tekst
- activerende tekst
- amuserende tekst

37. Wat is het tekstdoel van een informatieve tekst? Geef twee voorbeelden.

Het doel is informeren. Voorbeelden zijn: nieuwsbericht en schoolboektekst.

38. Wat is het tekstdoel van een betogende tekst? Geef twee voorbeelden.

Het doel is overtuigen. Voorbeelden zijn: ingezonden brief of recensie van film, boek en concert.

39. Wat is het tekstdoel van een activerende tekst? Geef twee voorbeelden.

Het doel is activeren. Voorbeelden zijn: advertentie, oproep.

40. Wat is het tekstdoel van een amuserende tekst? Geef twee voorbeelden

Het doel is amuseren. Voorbeelden zijn: verhaal, strip.

41. Wat is een kenmerk van een internettekst? Noem een paar voorbeelden

Er staan links in, zoals:

- gemarkeerde/onderstreepte stukjes tekst
- items in een menu
- een knop die je moet aanklikken (bijvoorbeeld: verzend)
- een veld dat je moet invullen (bijvoorbeeld een zoekvenster).

42. Noem twee soorten internetlinks in een tekst.

- Interne links (webpagina binnen de website)
- Externe links (webpagina van andere website)

43. Wat is een betoog?

- Het is een tekst waarin de schrijver zijn mening en een toelichting geeft.
- Voorbeelden zijn: ingezonden brief, boekbespreking.

44. Wat is het schrijfdoel van een betoog?

- Het schrijfdoel is overtuigen.
- De schrijver wil de lezer ervan overtuigen dat zijn/haar mening juist is.

45. Wat is de opbouw van een betoog?

Veel betogen hebben een driedeling:

- inleiding : de schrijver formuleert zijn mening;
- kern : de schrijver geeft argumenten voor zijn mening;
- slot : de schrijver trekt een conclusie of vat het belangrijkste samen.

46. Wat is het verschil tussen subjectieve en objectieve informatie?

- Subjectief:
De schrijver zegt wat hij ergens van vindt, hij geeft zijn mening over iets, of hij geeft zijn eigen uitleg bij een gebeurtenis. Als lezer vraag je je af: vind ik dit ook? Of: geloof ik dit?
- Objectief:
De schrijver geeft alleen feiten. De informatie is betrouwbaar en controleerbaar.

47. Hoe zoek je bruikbare informatie op internet?

- Het doel is: je wilt antwoord op je vraag.
- Geeft de tekst antwoord op (een deel) van je vraag?
- Komt het doel van de tekst overeen met jouw doel?
- Jij zoekt informatie. Is het doel van de tekst informatie geven?
- Jij zoekt argumenten voor een standpunt, staan in de tekst argumenten?
- Jij zoekt informatie over een product, heeft de website een commercieel doel?
- Is de tekst begrijpelijk, is hij niet te eenvoudig of te moeilijk, kun je er wat mee?

48. Wat is reclame?

- Het brengt een product, dienst of idee onder de aandacht.
- Het is een combinatie van tekst en beeld (tekening, foto).
- Het heeft een opvallende lay-out: verschillende lettertypes en kleuren, verdeling over de pagina.

49. Wat is het belangrijkste tekstdoel van reclame?

- Het belangrijkste doel is: activeren.
- De lezer moet iets gaan doen: kopen, reageren.

50. Wat kunnen andere tekstdoelen zijn van reclame?

- informatie geven
- overtuigen
- waarschuwen

51. Noem twee soorten reclame.

- Commerciële reclame is bedoeld om je over te halen iets te kopen.
- Ideële reclame heeft een maatschappelijk doel: het gedrag of de opvattingen van mensen veranderen. Voorbeeld: zorg voor goede fietsverlichting.

52. Meerkeuzevragen: welke stappen kun je zetten?

- Lees de vraag en formuleer zelf het antwoord. Kijk of jouw antwoord bij de keuzeantwoorden staat.
- Staat jouw antwoord er niet bij? Streep dan de antwoorden weg die zeker niet goed zijn.
- Kijk nog een keer goed naar de tekst met de overgebleven antwoorden in gedachte.
- Weet je het even niet? Sla de vraag over en probeer het later nog eens.
- Weet je het echt niet? Dan moet je gokken. Vul in elk geval altijd iets in.